

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.003.07.2021

Pan
bryg. Jacek Michalak
Komendant Miejski
Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu
ul. Bobrzańska 6a
61-248 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/052 „Ochrona przeciwpożarowa w parkach narodowych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu (KM PSP), ul. Bobrzańska 6a, 61-248 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bryg. Jacek Michalak, Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu ¹ od 1 lipca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Nadzór Państwowej Straży Pożarnej (PSP) nad zabezpieczeniem przeciwpożarowym parku narodowego
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 21 października 2021 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontroler	Monika Skrzypiec, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/56/2021 z 1 września 2021 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: „Komendant Miejski PSP”.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sprawowanie przez Komendanta Miejskiego PSP nadzoru nad zabezpieczeniem przeciwpożarowym Wielkopolskiego Parku Narodowego (WPN) w latach 2018-2021⁴.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W badanym okresie Komendant Miejski PSP planował i przeprowadzał w WPN kontrole w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego, a także egzekwował usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Corocznie uzgadniał dokument ustalający sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru w WPN oraz aktualizował Plan Ratowniczy Miasta Poznania i Powiatu Poznańskiego⁵ – w którym uwzględniano WPN.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

Komendant Miejski PSP w latach 2018-2021 sporządzał roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych. Przeprowadzenie kontroli w WPN uwzględniono wyłącznie w rocznym planie czynności kontrolno-rozpoznawczych na 2020 r.

KM PSP przeprowadziła w WPN 2 kontrole: 1 w 2020 r. (od 26 czerwca do 13 lipca) i 1 w 2021 r. (21 września). Kontrola w 2020 r. dotyczyła: przestrzegania w WPN przepisów przeciwpożarowych, rozpoznawania możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych przez jednostkę ochrony przeciwpożarowej i rozpoznawania innych miejscowych zagrożeń. Podczas kontroli na terenie WPN zastępy Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 9 KM PSP przeprowadziły ćwiczebne czynności operacyjne. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych PSP ustalono m.in., że: nie występowały braki oznakowania punktów czerpania wody; występowały miejsca, w których parametry techniczno-użytkowe dojazdów pożarowych nie spełniały wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów⁶, w szczególności w zakresie zachowania wymaganego odstępu wynoszącego co najmniej 6 m pomiędzy koronami drzew do wysokości 4 m od nawierzchni jezdni; występowały braki w zakresie oznakowania dojazdów pożarowych. W protokole z kontroli PSP ustaliła, że oznakowanie dojazdów pożarowych odbywać się będzie w porozumieniu z przedstawicielem Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Nr 9 w Mosinie. Zgodnie z oświadczeniem zastępcy dowódcy Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Nr 9, w wyniku czynności sprawdzających stwierdzono, że wszystkie braki w oznakowaniu dojazdów pożarowych zostały usunięte. Decyzją z 19 sierpnia 2020 r. Komendant Miejski PSP nakazał dyrektorowi WPN doprowadzenie dróg pożarowych do wymaganych parametrów do 31 maja 2021 r. Pismem z 3 sierpnia 2021 r. dyrektor WPN zawiadomił Komendanta Miejskiego PSP o wykonaniu obowiązku określonego w ww. decyzji.

Kontrola PSP z 2021 r. (pozaplanowa) wykazała: spełnienie wymagań w zakresie zachowania odstępu między koronami drzew przy wszystkich 11 dojazdach pożarowych; braki w oznakowaniu dojazdów pożarowych w 3 miejscach (tj. w 2 miejscach dojazdu nr 6 – przy oddziałach 118a i 112 oraz w 1 miejscu dojazdu nr 1 – „na rozwidleniu” przy oddziale 5b) oraz 1 punktu czerpania wody

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Do 21 października 2021 r.

⁵ Dalej: „Plan Ratowniczy”.

⁶ Dz. U. Nr 58 poz. 405, ze zm.

(przy oddziale 166). Ponadto wskazano na niezgodnienie projektu planu ochrony WPN z Wielkopolskim Komendantem Wojewódzkim PSP (w *Sposobie postępowania na wypadek powstania pożaru lasu*⁷, obowiązującym w latach 2018-2021, dla WPN ustalono I i II kategorię zagrożenia pożarowego lasu, zaś zgodnie z § 39 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁸, dyrektor parku narodowego, w którym lasy stanowią kompleks leśny o powierzchni ponad 300 ha, uzgadnia projekt planu ochrony, w części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej, z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej, dla lasów I i II kategorii zagrożenia pożarowego).

(akta kontroli str. 288-339, 411-414, 424-431)

Opracowywany w WPN *Sposób postępowania* corocznie był uzgadniany z Komendantem Miejskim PSP. W latach 2018-2020 Komendant Miejski PSP nie zgłaszał uwag do *Sposobu postępowania*, natomiast w 2021 r.⁹ zgłosił on zmianę numerów telefonów KM PSP oraz zawniósł o weryfikację wykazu punktów czerpania wody, a także uwzględnienia ich współrzędnych geograficznych przy następnej aktualizacji.

(akta kontroli str. 288-339, 415-423)

Stanowisko Kierowania KM PSP wyposażone było w komputer z zainstalowaną cyfrową mapą SWD ST System Wspomagania Decyzji. W programie Mapa ST-3, stanowiącym część składową programu SWD ST, dostępna była mapa obszaru obejmującego teren WPN. Na tej mapie, pomiędzy nazwami miejscowości leżących na terenie WPN (tj. Jeziory, Trzebaw i Jarosławiec) znajdował się napis „Wielkopolski Park Narodowy”. Nie naniesiono granic WPN, granic obwodów ochronnych, siedziby WPN, siedziby Obwodów Ochronnych WPN ani adresów leśnych (numerów oddziałów i pododdziałów). Nie zaznaczono także: dojazdów pożarowych, pasów przeciwpożarowych, punktów czerpania wody ani baz sprzętu do gaszenia pożarów.

(akta kontroli str. 407)

Naczelnik Wydziału Operacyjno-Szkoleniowego wyjaśnił m.in., że „...obsługiwany na Stanowisku Kierowania KM PSP program Mapa ST-3 nie posiada warstw związanych z ochroną przeciwpożarową lasów [...]. Obsługiwana warstwa podkładowa w ww. programie to OpenStreetMap [...], która nie wyszczególnia danych o lasach. KM PSP w Poznaniu jest w posiadaniu warstw wektorowych map lasów, otrzymanych z RDLP. Importowanie tych danych mapowych do programu Mapa ST-3 okazało się niemożliwe z uwagi na ograniczenia naszego programu. W chwili obecnej, jak też przez wiele poprzednich lat, Stanowisko Kierowania korzysta z map w wersji drukowanej oraz w wersji elektronicznej (w plikach pdf), dostarczonych przez [...] WPN. Dyżurni korzystają też z ogólnodostępnej, oficjalnej strony internetowej Lasów Państwowych www.lasy.gov.pl, na której znajdują się mapy lasów, w tym również WPN”.

(akta kontroli str. 408-410)

W latach 2018-2021 Komendant Miejski PSP corocznie aktualizował Plan Ratowniczy, w którym każdorazowo uwzględniany był WPN, wymieniony w rozdziale 3.2. „Podmioty wspomagające działania ratownicze Jednostek Ochrony Przeciwpożarowej” i w pkt 3.2.13. „Dyrekcje obszarów leśnych”. Natomiast w rozdziale 1.2. „Wykaz zadań podmiotów wspomagających działania ratownicze

⁷ Dalej: „Sposób postępowania”.

⁸ Dz. U. z 2010 Nr 109 poz. 719, ze zm.

⁹ Pismo znak: PR.5533.1.1.2021.RS z 3 marca 2021 r.

Jednostek Ochrony Przeciwpożarowej”, w pkt 1.2.13. „Dyrekcje obszarów leśnych” wyszczególniono zadania spoczywające na wspomnianych wyżej podmiotach.

(akta kontroli str. 3-287)

Odnotowana liczba pożarów na obszarze WPN wyniosła: w 2018 r. – 6 o łącznej powierzchni 0,22 ha, a w 2019 r. – 3 o łącznej powierzchni 0,07 ha. W 2020 r. i w 2021 r.¹⁰ w ewidencji KM PSP nie odnotowano pożarów na terenie WPN. Główną przypuszczalną przyczyną powstania pożarów było zaproszenie ognia. W latach 2018-2019 średni czas dojazdu pierwszego podmiotu ratowniczego do zgłoszonych pożarów wyniósł 10 min, natomiast średni czas interwencji od 1 h 27 min do 1 godz. i 47 min

(akta kontroli str. 344-375)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, grudnia 2021 r.

Kontroler
Monika Skrzypiec
główny specjalista
kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
p.o. dyrektor
Tomasz Gaweł

¹⁰ Według stanu na 4 października 2021 r.